

Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

Komentarz

redakcja naukowa

Ewa Bieńkowska

Lidia Mazowiecka

Ewa Bieńkowska, Katarzyna Dudka

Cezary Kulesza, Lidia Mazowiecka

Sylvia Spurek, Piotr Starzyński

Wojciech Zalewski, Eleonora Zielińska

Wolters Kluwer

Prokurator Oskarżyciel

W S E R I I U K A Z A Ł Y S I Ę :

UPRAWNIENIA POKRZYWDZONEGO PRZESTĘPSTWEM

MEDIACJA KARNA JAKO FORMA SPRAWIEDLIWOŚCI NAPRAWCZEJ

WIKTYMIZACJA WTÓRNA. GENEZA, ISTOTA I ROLA
W PRZEKSZTAŁCANIU POLITYKI TRAKTOWANIA OFIAR PRZESTĘPSTW

MEDIACJA W PRAKTYCE PROKURATORSKIEJ – DZIŚ I JUTRO

KOMPENSATA PAŃSTWOWA DLA OFIAR PRZESTĘPSTW W POLSCE.
TERAŹNIEJSZOŚĆ I PRZYSZŁOŚĆ

OFIARY PRZESTĘPSTW Z NIENAWIŚCI

MEDIACJA KARNA JAKO INSTYTUCJA WAŻNA DLA POKRZYWDZONEGO

JAK SKUTECZNIE CHRONIĆ OFIARY PRZEMOCY W RODZINIE

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH I WIZERUNKU
OFIARY PRZESTĘPSTWA

OFIARY HANDLU LUDŹMI

DZIECKO UCZESTNICZĄCE W POSTĘPOWANIU KARNYM

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2012/29/UE
USTANAWIAJĄCA NORMY MINIMALNE W ZAKRESIE PRAW,
WSPARCIA I OCHRONY OFIAR PRZESTĘPSTW. KOMENTARZ

UNIJNE STANDARDY PROGRAMÓW SPRAWIEDLIWOŚCI NAPRAWCZEJ

INDYWIDUALNA OCENA SŁUŻĄCA USTALENIU SZCZEGÓLNYCH POTRZEB
OFIAR PRZESTĘPSTW W ZAKRESIE OCHRONY

W PRZYGOTOWANIU:

ZGWAŁCENIE. DEFINICJA, REAKCJA, WSPARCIE DLA OFIAR

NOWE ŚRODKI OCHRONY I POMOCY DLA OFIAR

Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

Komentarz

redakcja naukowa
Ewa Bieńkowska
Lidia Mazowiecka

Ewa Bieńkowska, Katarzyna Dudka
Cezary Kulesza, Lidia Mazowiecka
Sylwia Spurek, Piotr Starzyński
Wojciech Zalewski, Eleonora Zielińska

Wolters Kluwer

Warszawa 2016

Publikacja z serii „Prokurator ofiarom przestępstw”.

Stan prawny na 1 maja 2016 r.

Recenzent

Dr hab. Hanna Paluszkiewicz, prof. UZ

Wydawca

Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne i łamanie

JustLuk

.....
: Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących :
: im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej :
: w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. :
: A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty. :
:
:
: SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
: Więcej na www.legalnakultura.pl
: POLSKA IZBA KSIĄŻKI
:

© Copyright by

Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-264-8640-1

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961) – tekst Konwencji	13
Zagadnienia wstępne: o genezie, istocie i znaczeniu Konwencji	73
Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961) – Komentarz	87
Preambuła	89
Rozdział I – Cele, definicje, równość i niedyskryminacja, zobowiązania ogólne	98
Wprowadzenie	98
Artykuł 1. Cele konwencji	99
Artykuł 2. Zakres konwencji	115
Artykuł 3. Definicje	119
Artykuł 4. Podstawowe prawa, równość i niedyskryminacja ...	136
Artykuł 5. Zasady odpowiedzialności państwa i należyta staranność	144
Artykuł 6. Polityka uwzględniająca kwestie płci	174

Rozdział II – Zintegrowana polityka i gromadzenie danych	177
Wprowadzenie	177
Artykuł 7. Kompleksowa i skoordynowana polityka	177
Artykuł 8. Środki finansowe	183
Artykuł 9. Organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie	187
Artykuł 10. Instytucja koordynująca	191
Artykuł 11. Gromadzenie i analiza danych	194
Rozdział III – Zapobieganie	204
Wprowadzenie	204
Artykuł 12. Zobowiązania ogólne	205
Artykuł 13. Podnoszenie świadomości	227
Artykuł 14. Edukacja	231
Artykuł 15. Szkolenie specjalistów	236
Artykuł 16. Programy zapobiegawcze i programy leczenia	239
Artykuł 17. Udział sektora prywatnego i mediów	244
Rozdział IV – Ochrona i wsparcie	248
Wprowadzenie	248
Artykuł 18. Zobowiązania ogólne	271
Artykuł 19. Informowanie	305
Artykuł 20. Wsparcie ogólne	309
Artykuł 21. Pomoc w składaniu skarg indywidualnych i zbiorowych	318
Artykuł 22. Wsparcie specjalistyczne	324
Artykuł 23. Schroniska	327
Artykuł 24. Telefony zaufania	328
Artykuł 25. Wsparcie ofiar przemocy seksualnej	329
Artykuł 26. Ochrona i wsparcie małoletnich świadków	332
Artykuł 27. Zgłaszanie	349
Artykuł 28. Zgłaszanie przez specjalistów	359
Rozdział V – Prawo materialne	368
Wprowadzenie	368
Artykuł 29. Postępowanie cywilne i zadośćuczynienie	370
Artykuł 30. Odszkodowanie	378
Artykuł 31. Opieka, prawo widzenia i bezpieczeństwo	424
Artykuł 32. Cywilne konsekwencje przymusowych małżeństw	428
Artykuł 33. Przemoc psychiczna	429
Artykuł 34. Nękanie	435
Artykuł 35. Przemoc fizyczna	438

Artykuł 36. Przemoc seksualna, w tym gwałt	440
Artykuł 37. Przymusowe małżeństwa	444
Artykuł 38. Okaleczanie narządów płciowych kobiet	447
Artykuł 39. Przymusowa aborcja i sterylizacja	450
Artykuł 40. Molestowanie seksualne	452
Artykuł 41. Pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie	456
Artykuł 42. Niedopuszczalne usprawiedliwianie zbrodni, w tym tak zwanych „zbrodni honorowych”	459
Artykuł 43. Zastosowanie przestępstw karnych	461
Artykuł 44. Jurysdykcja	462
Artykuł 45. Sankcje i środki	468
Artykuł 46. Okoliczności obciążające	477
Artykuł 47. Wyroki wydane przez inną Stronę	480
Artykuł 48. Zakaz stosowania obowiązkowych alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów lub obowiązkowego skazywania	482
Rozdział VI – Postępowanie przygotowawcze, ściganie, przepisy proceduralne i środki ochronne	508
Wprowadzenie	508
Artykuł 49. Zobowiązania ogólne	509
Artykuł 50. Szybka reakcja, zapobieganie i ochrona	514
Artykuł 51. Ocena i zarządzanie ryzykiem	518
Artykuł 52. Nakazy doraźne	519
Artykuł 53. Zakazy lub nakazy ochronne	521
Artykuł 54. Postępowanie przygotowawcze i dowody	524
Artykuł 55. Postępowanie bez wysłuchania strony przeciwnej i postępowanie prowadzone z urzędu	526
Artykuł 56. Środki ochronne	527
Artykuł 57. Pomoc prawna	531
Artykuł 58. Przedawnienie	533
Rozdział VII – Migracja i azyl	535
Wprowadzenie	535
Artykuł 59. Pobyt	535
Artykuł 60. Wnioski o azyl uwarunkowane płcią	538
Artykuł 61. Zasada non-refoulement	540
Rozdział VIII – Współpraca międzynarodowa	542
Wprowadzenie	542
Artykuł 62. Zasady ogólne	542

Artykuł 63. Działania na rzecz osób znajdujących się w niebezpieczeństwie	544
Artykuł 64. Informacje	545
Artykuł 65. Ochrona danych	546
Rozdział IX – Mechanizm monitorujący	547
Wprowadzenie	547
Artykuł 66. Grupa ekspertów do spraw przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej	547
Artykuł 67. Komitet Stron	551
Artykuł 68. Procedura	551
Artykuł 69. Ogólne zalecenia	554
Artykuł 70. Udział parlamentów w monitoringu	554
Rozdział X – Związek z innymi umowami międzynarodowymi ...	556
Wprowadzenie	556
Artykuł 71. Związek z innymi umowami międzynarodowymi ...	556
Rozdział XI – Poprawki do konwencji	558
Wprowadzenie	558
Artykuł 72. Poprawki	558
Rozdział XII – Postanowienia końcowe	560
Wprowadzenie	560
Artykuł 73. Skutki niniejszej konwencji	560
Artykuł 74. Rozwiązywanie sporów	561
Artykuł 75. Podpisanie i wejście w życie	561
Artykuł 76. Przystąpienie do konwencji	562
Artykuł 77. Zakres terytorialny stosowania konwencji	563
Artykuł 78. Zastrzeżenia	564
Artykuł 79. Ważność i przegląd zastrzeżeń	566
Artykuł 80. Wypowiedzenie	567
Artykuł 81. Notyfikacja	568
Załącznik. Przywileje i immunitety (Artykuł 66)	570
Literatura	573

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

- decyzja ramowa 2001/220/WSiSW – decyzja ramowa Rady z dnia 15 marca 2001 r. w sprawie pozycji ofiar w postępowaniu karnym (2001/220/WSiSW) (Dz. Urz. WE L 82 z 22.03.2001, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 4, s. 72)
- dyrektywa 2011/99/UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, s. 2)
- dyrektywa 2012/29/UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, s. 57)
- EKPC,
Konwencja
praw człowieka – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

- Konwencja, Konwencja CAHVIO, konwencja istambulska Konwencja CEDAW – Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961)
- Konwencja CEDAW – Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 18 grudnia 1979 r. (Dz. U. z 1982 r. Nr 10, poz. 71, załącznik)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k. z 1932 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 60, poz. 571 z późn. zm.)
- k.k. z 1969 r. – ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 13, poz. 94 z późn. zm.)
- k.k.w. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 606/2013 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych (Dz. Urz. UE L 181 z 29.06.2013, s. 4)

u.o.p.p.ś.	– ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 r. poz. 21)
u.p.k.p.o.	– ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 325)
u.p.p.r.	– ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
u.p.s.	– ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.)

2. Czasopisma i oficjalne publikatory

Annales UMCS	– Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska
Biul. PK	– Biuletyn Prawa Karnego
CzPKiNP	– Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
Dz. U.	– Dziennik Ustaw
Dz. Urz. KGP	– Dziennik Urzędowy Komendy Głównej Policji
Dz. Urz. WE/UE	– Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich / Unii Europejskiej
EPS	– Europejski Przegląd Sądowy
KZS	– Krakowskie Zeszyty Sądowe. Orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie w sprawach karnych
M.P.	– Monitor Polski
NP	– Nowe Prawo
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karno i Wojskowa
OSNwSK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
PiM	– Prawo i Medycyna
PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne

PPK	– Przegląd Prawa Karnego
Pr. Pracy	– Prawo Pracy
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Prok. i Pr.-wkł.	– Prokuratura i Prawo – wkładka
Prz. Sejm.	– Przegląd Sejmowy
PS	– Przegląd Sądowy
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
St. Praw.	– Studia Prawnicze
WPP	– Wojskowy Przegląd Prawniczy
ZStW	– Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft

3. Inne

ENO	– europejski nakaz ochrony
ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
ETS	– Europejski Trybunał Sprawiedliwości (obecnie: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej)
GREVIO	– Grupa ekspertów do spraw przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej
Komitet CEDAW	– Komitet ONZ do spraw Likwidacji Dyskryminacji Kobiet (ang. Committee on the Elimination of Discrimination against Women)
ONZ	– Organizacja Narodów Zjednoczonych
raport wyjaśniający	– Explanatory Report to the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, CETS No. 210, sekcja 57, https://www.unifr.ch/ddp1/derechopenal/temas/t_20110807_05.pdf
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny

KONWENCJA

**Rady Europy
o zapobieganiu i zwalczaniu
przemocy wobec kobiet
i przemocy domowej,**

sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r.

(Dz. U. z 2015 r. poz. 961)

(tekst Konwencji)

**W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 11 maja 2011 r. w Stambule została sporządzona Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, w następującym brzmieniu:

Przekład

KONWENCJA RADY EUROPY O ZAPOBIEGANIU I ZWALCZANIU PRZEMOCY WOBEK KOBIET I PRZEMOCY DOMOWEJ

PREAMBUŁA

Państwa członkowskie Rady Europy i inni sygnatariusze niniejszej konwencji:

przywołując Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (ETS Nr 5 z 1950 r.) oraz protokoły do niej, Europejską Kartę Społeczną (ETS Nr 35 z 1961 r., zmieniona w 1996 r., ETS Nr 163), Konwencję Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi (ETS Nr 197 z 2005 r.) oraz Konwencję Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych (ETS Nr 201 z 2007 r.),

przywołując następujące zalecenia Komitetu Ministrów dla państw członkowskich Rady Europy: Zalecenie Rec (2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą, Zalecenie CM/Rec (2007)17 w sprawie standardów i mechanizmów dotyczących równości kobiet i mężczyzn, Zalecenie CM/Rec (2010)10 w sprawie roli mężczyzn i kobiet w zapobieganiu konfliktom i ich rozwiązywaniu oraz w umacnianiu pokoju, a także inne właściwe zalecenia,

biorąc pod uwagę rosnący zbiór orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które wyznacza ważne standardy dotyczące przemocy wobec kobiet,

mając na względzie Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych (1966), Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych (1966), Konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (1979) i Protokół Fakultatywny do niej (1999), a także zalecenie ogólne nr 19 Komitetu do spraw likwidacji dyskryminacji kobiet w sprawie przemocy wobec kobiet, Konwencję o prawach dziecka (1989) i Protokoły Fakultatywne do niej (2000) oraz Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych (2006), mając na względzie Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego (2002),

przywołując podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego, zwłaszcza Konwencję genewską o ochronie osób cywilnych podczas wojny (1949) oraz Protokoły Dodatkowe I i II (1977),

potępiając wszystkie formy przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,

uznając, że wdrożenie *de jure* i *de facto* równości kobiet i mężczyzn ma zasadnicze znaczenie dla zapobiegania przemocy wobec kobiet,

uznając, że przemoc wobec kobiet jest przejawem nierównych stosunków władzy między kobietami a mężczyznami na przestrzeni

wieków, które doprowadziły do dominacji mężczyzn nad kobietami i dyskryminacji kobiet, a także uniemożliwiły pełen rozwój kobiet,

uznając strukturalny charakter przemocy wobec kobiet jako przemocy ze względu na płeć oraz fakt, że przemoc wobec kobiet stanowi jeden z podstawowych mechanizmów społecznych poprzez który kobiety są spychane na podległą pozycję względem mężczyzn,

uznając, z najwyższą troską, że kobiety i dziewczęta są często narażone na drastyczne formy przemocy takie jak: przemoc domowa, molestowanie seksualne, gwałt, małżeństwo z przymusu, przestępstwa popełniane w imię „honoru” i okaleczanie narządów płciowych, które stanowią poważne naruszenie praw człowieka kobiet i dziewcząt oraz główną przeszkodę w zapewnieniu równości kobiet i mężczyzn,

zwracając uwagę na ciągłe naruszenia praw człowieka w trakcie konfliktów zbrojnych, dotyczące ludność cywilną, zwłaszcza kobiety i przybierające formę stosowanych na szeroką skalę lub systematycznie gwałtów oraz przemocy seksualnej, jak również na możliwość eskalacji przemocy ze względu na płeć, zarówno w trakcie konfliktu, jak i po jego zakończeniu,

uznając, że kobiety i dziewczęta są bardziej niż mężczyźni narażone na przemoc ze względu na płeć,

uznając, że przemoc domowa dotyka kobiety w nieproporcjonalnie większym stopniu oraz że mężczyźni mogą również być jej ofiarami,

uznając, że dzieci są ofiarami przemocy domowej, również jako świadkowie przemocy w rodzinie,

dążąc do stworzenia Europy wolnej od przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,

uzgodniły, co następuje:

ROZDZIAŁ I

– Cele, definicje, równość i niedyskryminacja, zobowiązania ogólne

Artykuł 1 Cele konwencji

1. Niniejsza konwencja ma na celu:
 - a. ochronę kobiet przed wszystkimi formami przemocy oraz zapobieganie, ściganie i eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,
 - b. przyczynianie się do eliminacji wszystkich form dyskryminacji kobiet oraz wspieranie rzeczywistej równości kobiet i mężczyzn, w tym poprzez umacnianie samodzielnej pozycji kobiet,
 - c. stworzenie ogólnych ram, polityki i działań na rzecz ochrony i wsparcia wszystkich ofiar przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,
 - d. popieranie współpracy międzynarodowej, mającej na celu eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,
 - e. zapewnienie wsparcia i pomocy organizacjom i organom ścigania dla skutecznej współpracy mającej na celu przyjęcie zintegrowanego podejścia do eliminacji przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

2. W celu zapewnienia wdrożenia jej postanowień przez Strony niniejsza konwencja ustanawia specjalny mechanizm monitorowania.

Artykuł 2 Zakres konwencji

1. Niniejsza konwencja ma zastosowanie do wszystkich form przemocy wobec kobiet, w tym przemocy domowej, która dotyka kobiety w nieproporcjonalnie większym stopniu.
2. Strony zachęca się do stosowania niniejszej konwencji do wszystkich ofiar przemocy domowej. Przy stosowaniu niniejszej konwencji Strony poświęcają szczególną uwagę kobietom będącym ofiarami przemocy ze względu na płeć.
3. Niniejszą konwencję stosuje się w czasie pokoju i w trakcie konfliktów zbrojnych.

Artykuł 3 Definicje

Dla celów niniejszej konwencji:

- a. „przemoc wobec kobiet” rozumie się jako naruszenie praw człowieka i formę dyskryminacji kobiet i oznacza wszelkie akty przemocy ze względu na płeć, które powodują lub mogą prowadzić do fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej szkody lub cierpienia kobiet, w tym również groźby takich aktów, przymus lub arbitralne pozbawianie wolności, zarówno w życiu publicznym, jak i prywatnym,
- b. „przemoc domowa” oznacza wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami, lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą lub dzielili miejsce zamieszkania, czy nie,

- c. „płeć społeczno-kulturowa” oznacza społecznie skonstruowane role, zachowania, działania i atrybuty, które dane społeczeństwo uznaje za odpowiednie dla kobiet lub mężczyzn,
- d. „przemoc wobec kobiet ze względu na płeć” oznacza przemoc skierowaną przeciwko kobiecie ponieważ jest kobietą lub która dotyka kobiety w nieproporcjonalnie większym stopniu,
- e. „ofiara” oznacza każdą osobę fizyczną, której dotyczą zachowania wymienione w punkcie a i b,
- f. „kobiety” oznacza również dziewczęta poniżej osiemnastego roku życia.

Artykuł 4

Podstawowe prawa, równość i niedyskryminacja

1. Strony przyjmą środki ustawodawcze i inne środki, konieczne by promować i chronić prawa wszystkich, zwłaszcza kobiet, do życia wolnego od przemocy w sferze publicznej i prywatnej.
2. Strony potępiają wszelkie formy dyskryminacji kobiet i przyjmą, bez zwłoki, konieczne środki ustawodawcze i inne środki w celu jej zapobiegania, zwłaszcza przez:
 - wpisanie do krajowych konstytucji lub innego właściwego ustawodawstwa zasady równości kobiet i mężczyzn oraz zapewnienie stosowania tej zasady w praktyce,
 - zakazanie dyskryminacji kobiet, także poprzez ustanowienie sankcji, gdy to stosowne,
 - uchylanie regulacji prawnych i praktyk, które dyskryminują kobiety.
3. Wdrażanie postanowień niniejszej konwencji przez Strony, zwłaszcza środków chroniących prawa ofiar, będzie zapewnione bez jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na: płeć, płeć społeczno-kulturową, rasę, kolor skóry, język, religię, poglądy polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, sytuację majątkową, urodzenie, orientację seksualną, tożsamość płciową, wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność, stan cywilny, status uchodźcy, migranta lub inny.

4. W myśl postanowień niniejszej konwencji szczególne środki, konieczne by zapobiegać przemocy ze względu na płeć i chronić przed nią kobiety, nie są uznawane za dyskryminujące.

Artykuł 5

Zasady odpowiedzialności państwa i należyta staranność

- 1. Strony powstrzymują się od udziału w jakichkolwiek aktach przemocy wobec kobiet i zapewnią przestrzeganie tego obowiązku przez władze państwowe, urzędników, osoby działające na zlecenie władz państwowych, instytucje i inne jednostki działające w imieniu państwa.**
- 2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze i inne środki dla zapewnienia należytej staranności w zapobieganiu, ściganiu, karaniu oraz naprawieniu szkody wynikającej z aktów przemocy objętych zakresem konwencji, które są popełniane przez podmioty inne niż państwowe.**

Artykuł 6

Polityka uwzględniająca kwestie płci

Strony zobowiązują się uwzględniać perspektywę płci w toku wdrażania i oceniania wpływu postanowień niniejszej konwencji oraz zobowiązują się promować i wdrażać politykę równości kobiet i mężczyzn oraz umacniania samodzielnej pozycji kobiet.

ROZDZIAŁ II

– Zintegrowana polityka i gromadzenie danych

Artykuł 7

Kompleksowa i skoordynowana polityka

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze i inne środki by ustanowić i wdrażać ogólnokrajową skuteczną, kompleksową i skoordynowaną politykę obejmującą wszelkie właściwe środki mające na celu zapobieganie i zwalczanie wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji, a także zapewnić holistyczne podejście do przemocy wobec kobiet.
2. Strony zagwarantują, że polityka, o której mowa w ustępie 1, na pierwszym miejscu stawiać będzie prawa ofiary i będzie wdrażana w ramach skutecznej współpracy wszystkich odpowiednich organów, instytucji i organizacji.
3. Środki podejmowane zgodnie z niniejszym artykułem będą uwzględniać, gdy to stosowne, udział wszystkich właściwych podmiotów, takich jak agencje rządowe, parlamenty oraz władze krajowe, regionalne i lokalne, krajowe instytucje ochrony praw człowieka, a także organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Artykuł 8 Środki finansowe

Strony przeznaczają odpowiednie środki finansowe i zasoby ludzkie by właściwie wdrażać zintegrowaną politykę, działania i programy mające na celu zapobieganie i zwalczanie wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji, w tym również podejmowane przez organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie.

Artykuł 9 Organizacje pozarządowe i społeczeństwo obywatelskie

Strony uznają, zachęcają i wspierają, na wszystkich szczeblach, działania w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet podejmowane przez odpowiednie organizacje pozarządowe oraz przez społeczeństwo obywatelskie, a także nawiążą skuteczną współpracę z tymi organizacjami.

Artykuł 10 Instytucja koordynująca

1. Strony wyznaczają lub ustanowią jedną lub więcej instytucji odpowiedzialnych za koordynację, wdrażanie, monitorowanie oraz ocenę polityki i działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie wszystkich form przemocy objętym zakresem niniejszej konwencji. Instytucje te będą koordynować zbieranie danych, o których mowa w artykule 11, a także analizować i rozpowszechniać ich wyniki.
2. Strony zagwarantują, że instytucje wyznaczone lub ustanowione zgodnie z niniejszym artykułem otrzymywać będą ogólne informacje o środkach podejmowanych zgodnie z Rozdziałem VIII.
3. Strony zagwarantują, że instytucje wyznaczone lub ustanowione zgodnie z niniejszym artykułem będą mogły porozumiewać się ze sobą bezpośrednio oraz utrzymywać kontakty ze swoimi odpowiednikami w innych Stronach.

Artykuł 11**Gromadzenie i analiza danych**

1. Dla celów niniejszej konwencji Strony zobowiązują się do:
 - a. gromadzenia zdezagregowanych danych statystycznych, w odpowiednim podziale i w regularnych odstępach czasu, dotyczących przypadków wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji,
 - b. wspierania badań dotyczących wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji w celu poznania ich przyczyn i skutków, częstości występowania oraz karalności, a także skuteczności działań podejmowanych w celu wykonania niniejszej konwencji,
2. Strony podejmą starania w celu przeprowadzania badań ludności, w regularnych odstępach czasu, by oceniać skalę i tendencje w stosowaniu wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji.
3. Strony przekazywać będą grupie ekspertów, o której mowa w artykule 66 niniejszej konwencji, informacje zebrane zgodnie z niniejszym artykułem, w celu wspierania współpracy międzynarodowej oraz umożliwienia analizy porównawczej na szczeblu międzynarodowym.
4. Strony zapewnią, by dane zbierane zgodnie z niniejszym artykułem były publicznie dostępne.

ROZDZIAŁ III

– Zapobieganie

Artykuł 12 Zobowiązania ogólne

1. Strony podejmą konieczne środki by promować zmianę społecznych i kulturowych wzorców zachowań kobiet i mężczyzn w celu wykorzenienia uprzedzeń, zwyczajów, tradycji oraz innych praktyk opartych na idei niższości kobiet lub na stereotypowych rolach kobiet i mężczyzn.
2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze i inne środki by zapobiegać wszystkim formom przemocy objętym zakresem niniejszej konwencji, popełnianych przez osoby fizyczne lub prawne.
3. Przy podejmowaniu wszelkich środków zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału należy mieć na uwadze i odnieść się do specyficznych potrzeb osób narażonych na przemoc ze względu na szczególne okoliczności oraz należy mieć na względzie prawa człowieka wszystkich ofiar.
4. Strony podejmą działania konieczne by zachęcać wszystkich członków społeczeństwa, zwłaszcza mężczyzn i chłopców, do aktywnego udziału w zapobieganiu wszystkim formom przemocy objętym zakresem niniejszej konwencji.
5. Strony zapewnią, by kultura, zwyczaj, religia, tradycja lub tzw. „honor” nie były uznawane za usprawiedliwiające wszelkie akty przemocy objęte zakresem niniejszej konwencji.

6. Strony podejmą działania konieczne by promować programy i działania na rzecz umacniania samodzielnej pozycji kobiet.

Artykuł 13

Podnoszenie świadomości

1. Strony promują lub realizują, regularnie i na wszystkich szczeblach, programy na rzecz podnoszenia świadomości, w tym we współpracy z krajowymi instytucjami ochrony praw człowieka oraz instytucjami do spraw równego traktowania, społeczeństwem obywatelskim i organizacjami pozarządowymi, szczególnie z organizacjami kobiet, gdy to stosowne, w celu podniesienia świadomości oraz lepszego rozumienia przez społeczeństwo różnych przejawów wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji, ich wpływu na dzieci, a także potrzeby zapobiegania przemocy.

2. Strony zapewnią szerokie rozpowszechnianie informacji na temat dostępnych rozwiązań w zakresie zapobiegania aktom przemocy objętym zakresem niniejszej konwencji.

Artykuł 14

Edukacja

1. Strony podejmą, gdy to stosowne, konieczne działania by wprowadzić do programów nauczania na wszystkich etapach edukacji, dostosowane do etapu rozwoju uczniów treści dotyczące równości kobiet i mężczyzn, niestereotypowych ról społeczno-kulturowych, wzajemnego szacunku, rozwiązywania konfliktów w relacjach międzyludzkich bez uciekania się do przemocy, przemocy wobec kobiet ze względu na płeć oraz gwarancji nienaruszalności osoby.

2. Strony podejmą konieczne działania by promować zasady, o których mowa w ustępie 1, w ramach nieformalnego nauczania, jak również w ramach działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej oraz w mediach.

Artykuł 15

Szkolenie specjalistów

1. Strony zapewnią lub zreorganizują odpowiednie szkolenie osób mających zawodowy kontakt z ofiarami lub sprawcami wszystkich aktów przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji. Szkolenia dotyczyć będą zapobiegania oraz wykrywania aktów przemocy, równości kobiet i mężczyzn, potrzeb i praw ofiar przemocy oraz sposobów zapobiegania wtórnej wiktymizacji.
2. Strony zachęcają, by szkolenie, o którym mowa w ustępie 1, obejmowało kwestie skoordynowanej międzyinstytucjonalnej współpracy umożliwiającej wszechstronne i odpowiednie rozpatrywanie zgłoszeń przypadków przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji.

Artykuł 16

Programy zapobiegawcze i programy leczenia

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki ustanawiające lub wspierające programy mające na celu nauczanie sprawców przemocy domowej przyjmowania zachowań zakładających niestosowanie przemocy w relacjach międzyludzkich, tak by zapobiegać kolejnym aktom przemocy oraz zaniechać uciekania się do agresywnych wzorców zachowań.
2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki ustanawiające lub wspierające programy leczenia zapobiegające recydywie sprawców przestępstw, zwłaszcza sprawców przestępstw na tle seksualnym.
3. Podejmując środki, o których mowa w ustępach 1 i 2 Strony zapewnią, by bezpieczeństwo, wsparcie i poszanowanie praw człowieka ofiary miało pierwszorzędny charakter oraz, gdy to stosowane, programy te były ustanawiane i wdrażane w ścisłej współpracy z wyspecjalizowanymi jednostkami zapewniającymi wsparcie ofiarom.

Artykuł 17**Udział sektora prywatnego i mediów**

1. Strony będą zachęcać sektor prywatny, sektor technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz środki masowego przekazu, z poszanowaniem wolności wypowiedzi i ich niezależności, do uczestnictwa w opracowywaniu i wdrażaniu odpowiednich strategii, a także w ustalaniu wytycznych i wewnętrznych standardów, w celu zapobiegania przemocy wobec kobiet oraz wspierania poszanowania ich godności.
2. We współpracy z sektorem prywatnym, Strony będą rozwijać i promować wśród dzieci, rodziców oraz wychowawców umiejętności jak radzić sobie w środowisku informacyjnym i komunikacyjnym które umożliwi dostęp do poniżających treści o charakterze seksualnym lub dotyczących przemocy, które mogą być szkodliwe.

ROZDZIAŁ IV

– Ochrona i wsparcie

Artykuł 18 Zobowiązania ogólne

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki by chronić wszystkie ofiary przed kolejnymi aktami przemocy.
2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki, zgodnie z prawem wewnętrznym, zapewniające istnienie odpowiednich mechanizmów gwarantujących skuteczną współpracę wszystkich właściwych organów państwowych, w tym sądów, prokuratury, organów ścigania, władz lokalnych i regionalnych, a także organizacji pozarządowych i innych organizacji i podmiotów, właściwych w sprawach udzielania ochrony i wsparcia ofiarom i świadkom wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji, w tym również poprzez odwołanie się do służb wsparcia o charakterze ogólnym i wyspecjalizowanym, o których mowa w artykułach 20 i 22 niniejszej konwencji.
3. Strony zapewnią, by środki ustanowione zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału:
 - opierały się na uwzględnieniu aspektu płci w pojmowaniu przemocy wobec kobiet oraz przemocy domowej i były ukierunkowane na zagwarantowanie ofiarom ich praw człowieka oraz bezpieczeństwa,

- opierały się na zintegrowanym podejściu, uwzględniającym stosunki między ofiarami, sprawcami, dziećmi i ich szerszym środowiskiem społecznym,
- miały na celu uniknięcie wtórnej wiktymizacji,
- miały na celu umacnianie samodzielnej pozycji i niezależność ekonomiczną kobiet będących ofiarami przemocy,
- gdy to stosowne, umożliwiały umieszczenie w jednym miejscu zespołu służb zapewniających ochronę i wsparcie,
- były ukierunkowane na szczególne potrzeby osób podatnych na przemoc, w tym dzieci będących ofiarami, oraz były dla nich dostępne.

4. Udzielanie świadczeń nie będzie zależeć od woli ofiary co do wszczęcia postępowania lub zeznawania przeciwko sprawcy.

5. Strony podejmą odpowiednie środki mające na celu zapewnienie ochrony konsularnej lub innej ochrony oraz wsparcia swoich obywateli, jak też innych ofiar uprawnionych do takiej ochrony, zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi dla nich z prawa międzynarodowego.

Artykuł 19 Informowanie

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki mające na celu zapewnienie, by ofiary otrzymywały odpowiednie i na czas informacje dotyczące dostępnego wsparcia oraz środków prawnych, w zrozumiałym dla nich języku.

Artykuł 20 Wsparcie ogólne

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające ofiarom dostęp do usług ułatwiających im przezwyciężenie skutków doznanej przemocy. W miarę konieczności, środki te powinny obejmować takie usługi jak: poradnictwo prawne i psy-

chologiczne, wsparcie finansowe, pomoc mieszkaniową, edukację, szkolenia oraz pomoc w znalezieniu zatrudnienia.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające ofiarom dostęp do opieki zdrowotnej i służb socjalnych, które będą odpowiednio finansowane, a specjaliści będą przygotowani do udzielania pomocy ofiarom i kierowania ich do odpowiednich służb.

Artykuł 21

Pomoc w składaniu skarg indywidualnych i zbiorowych

Strony zapewnią, by ofiary miały dostęp do odpowiednich regionalnych i międzynarodowych mechanizmów składania skarg indywidualnych i zbiorowych oraz dostęp do informacji w tym zakresie. Strony będą wspierać udzielanie ofiarom fachowej i wrażliwej pomocy w składaniu skarg.

Artykuł 22

Wsparcie specjalistyczne

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki mające na celu zapewnienie lub zorganizowanie, odpowiednio rozmieszczonych terytorialnie, specjalistycznych usług wsparcia dożywotniego, krótko- i długoterminowego, dostępnych dla każdej ofiary aktu przemocy objętej zakresem niniejszej konwencji.

2. Strony zapewnią lub zorganizują specjalistyczne usługi wsparcia wszystkich kobiet ofiar przemocy oraz ich dzieci.

Artykuł 23

Schroniska

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki mające na celu utworzenie wystarczającej liczby odpowiednich i łatwo

dostępnych schronisk oferujących bezpieczne zakwaterowanie oraz aktywną pomoc ofiarom, zwłaszcza kobietom i ich dzieciom.

Artykuł 24 Telefony zaufania

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki mające na celu ustanowienie ogólnokrajowego, całodobowego, bezpłatnego telefonu zaufania udzielającego porad w sprawie wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji, z zachowaniem poufności lub anonimowości osób dzwoniących.

Artykuł 25 Wsparcie ofiar przemocy seksualnej

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki mające na celu utworzenie wystarczającej liczby odpowiednich i łatwo dostępnych ośrodków świadczących pomoc ofiarom gwałtów lub przemocy seksualnej, zapewniających badania lekarskie i z zakresu medycyny sądowej, wsparcie pourazowe oraz poradnictwo.

Artykuł 26 Ochrona i wsparcie małoletnich świadków

- 1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające, by przy udzielaniu ochrony i wsparcia ofiarom przykładana była należyta uwaga do praw i potrzeb dzieci będących świadkami wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji.**
- 2. Środki podejmowane zgodnie z niniejszym artykułem obejmować będą dostosowaną do wieku pomoc psychologiczną i pomoc społeczną dla dzieci będących świadkami wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji, oraz będą podejmowane mając na względzie dobro dziecka.**

Artykuł 27
Zgłaszanie

Strony podejmą konieczne środki zachęcające osoby będące świadkami aktów przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji lub osoby mające uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że tego typu akt może zostać popełniony bądź że można spodziewać się kolejnych aktów przemocy, do zgłaszania tego właściwym organizacjom lub władzom.

Artykuł 28
Zgłaszanie przez specjalistów

Strony podejmą konieczne środki zapewniające, by zasady poufności nałożone przez prawo wewnętrzne na osoby wykonujące niektóre zawody nie stanowiły, w odpowiednich okolicznościach, przeszkody w zgłoszeniu właściwym organizacjom lub władzom uzasadnionego podejrzenia popełnienia poważnego aktu przemocy objętego zakresem niniejszej konwencji lub jeżeli można spodziewać się kolejnych aktów przemocy.

ROZDZIAŁ V

– Prawo materialne

Artykuł 29

Postępowanie cywilne i zadośćuczynienie

- 1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające ofiarom odpowiednie środki prawa cywilnego przeciw sprawcy.**
- 2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające ofiarom, zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego, odpowiednie środki prawa cywilnego przeciw władzom państwowym które nie dopełniły obowiązku podjęcia koniecznych działań zapobiegawczych lub ochronnych leżących w zakresie ich uprawnień.**

Artykuł 30

Odszkodowanie

- 1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające, by ofiary miały prawo domagać się odszkodowania od sprawców za każde z przestępstw ustalone zgodnie z niniejszą konwencją.**
- 2. Odpowiednie odszkodowanie od państwa przyznawane będzie tym, którzy doznali poważnego uszkodzenia ciała lub uszczerbku na zdrowiu, o ile szkoda nie została naprawiona z innych źródeł, na**

przykład przez sprawcę, z ubezpieczenia lub finansowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych i społecznych. Nie wyklucza to prawa Stron domagania się od sprawcy zwrotu przyznanego ofierze odszkodowania, pod warunkiem, że zapewniona będzie odpowiednia ochrona bezpieczeństwa ofiary.

3. Środki podjęte zgodnie z ustępem 2 zagwarantują przyznanie odszkodowania w rozsądnym terminie.

Artykuł 31

Opieka, prawo widzenia i bezpieczeństwo

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by przy ustalaniu prawa do opieki i do widzenia z dzieckiem były brane pod uwagę przypadki przemocy objęte zakresem niniejszej konwencji.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by wykonywanie prawa do opieki i do widzenia z dzieckiem nie stanowiło zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa ofiary lub dzieci.

Artykuł 32

Cywilne konsekwencje przymusowych małżeństw

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by małżeństwa zawarte pod przymusem mogły być unieważniane, anulowane lub rozwiązywane bez nadmiernego ciężaru finansowego lub administracyjnego dla ofiary.

Artykuł 33

Przemoc psychiczna

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za umyślne stosowanie nacisków lub gróźb,

poważnie naruszających równowagę psychiczną innej osoby, groziła odpowiedzialność karna.

Artykuł 34

Nękanie

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za umyślne, powtarzające się zastraszanie innej osoby powodujące, że obawia się ona o swoje bezpieczeństwo, groziła odpowiedzialność karna.

Artykuł 35

Przemoc fizyczna

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za umyślne dopuszczenie się aktów przemocy fizycznej wobec innej osoby groziła odpowiedzialność karna.

Artykuł 36

Przemoc seksualna, w tym gwałt

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za następujące umyślne czynności groziła odpowiedzialność karna:

- a. penetracja waginalna, analna lub oralna o charakterze seksualnym ciała innej osoby jakąkolwiek częścią ciała lub przedmiotem, bez jej zgody,**
- b. inne czynności o charakterze seksualnym wobec innej osoby, bez jej zgody,**
- c. doprowadzenie innej osoby, bez jej zgody, do podjęcia czynności o charakterze seksualnym z osobą trzecią.**

2. Zgoda musi być udzielona dobrowolnie jako wyraz wolnej woli, co należy oceniać w świetle danych okoliczności.
3. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by postanowienia ustępu 1 stosowały się również do czynów podejmowanych wobec byłych lub obecnych małżonków, lub partnerów, zgodnie z tym, jak to uznaje prawo wewnętrzne.

Artykuł 37

Przymusowe małżeństwa

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za umyślne działania polegające na zmuszaniu osoby dorosłej lub dziecka do zawarcia małżeństwa groziła odpowiedzialność karna.
2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za umyślne działania polegające na zwabieniu osoby dorosłej lub dziecka na terytorium Strony lub państwa innego niż to, które zamieszkuje, w celu zmuszenia osoby dorosłej lub dziecka do zawarcia małżeństwa, groziła odpowiedzialność karna.

Artykuł 38

Okaleczanie narządów płciowych kobiet

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za następujące umyślne działania groziła odpowiedzialność karna:

- a. wycinanie, infibulacja lub każde inne okaleczenie całości lub którejkolwiek części warg sromowych większych, warg sromowych mniejszych lub łechtaczki,
- b. zmuszanie kobiety lub doprowadzenie jej do poddania się którejkolwiek z czynności wymienionej w punkcie a,
- c. zachęcanie, zmuszanie lub doprowadzenie dziewczynki do poddania się którejkolwiek z czynności wymienionej w punkcie a.

Artykuł 39**Przymusowa aborcja i sterylizacja**

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za następujące umyślne działania groziła odpowiedzialność karna:

- a. przeprowadzenie aborcji u kobiety bez jej uprzedniej i świadomej zgody,
- b. przeprowadzenie zabiegu chirurgicznego u kobiety, którego celem jest uniemożliwienie jej dalszej naturalnej prokreacji, bez jej uprzedniej i świadomej zgody lub jeżeli nie rozumie tego zabiegu.

Artykuł 40**Molestowanie seksualne**

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za jakąkolwiek formę niepożądanych zachowań werbalnych, niewerbalnych lub fizycznych o charakterze seksualnym, których celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby, zwłaszcza poprzez tworzenie atmosfery zastraszenia, wrogości, upodlenia, poniżenia lub obrazy, groziła odpowiedzialność karna lub inny rodzaj odpowiedzialności prawnej.

Artykuł 41**Pomocnictwo, podżeganie i usiłowanie**

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za umyślne pomocnictwo lub podżeganie do popełnienia przestępstw, o których mowa w artykułach 33, 34, 35, 36, 37, 38 punkt a oraz 39 niniejszej konwencji, groziła odpowiedzialność karna.
2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za umyślne usiłowanie popełnienia czynów,

o których mowa w artykułach 35, 36, 37, 38 punkt a oraz 39 niniejszej konwencji, groziła odpowiedzialność karna.

Artykuł 42

Niedopuszczalne usprawiedliwianie zbrodni, w tym tak zwanych „zbrodni honorowych”

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by w postępowaniu karnym wszczętym w związku z popełnieniem któregośkolwiek z aktów przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji, kultura, zwyczaj, religia, tradycja lub tak zwany „honor” nie stanowiły usprawiedliwienia popełnienia takiego aktu. Obejmuje to zwłaszcza twierdzenia, że ofiara naruszyła kulturowe, religijne, społeczne lub tradycyjne normy lub zwyczaje stanowiące kryteria właściwego zachowania.
2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by podżeganie dziecka do popełnienia aktów, o których mowa w ustępie 1, nie pomniejszało odpowiedzialności karnej osoby podżegającej za popełnione akty.

Artykuł 43

Zastosowanie przestępstw karnych

Przestępstwa, o których mowa w niniejszej konwencji, mają zastosowanie bez względu na charakter stosunków między ofiarą a sprawcą.

Artykuł 44

Jurysdykcja

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki ustanawiające jurysdykcję do ścigania wszystkich przestępstw, o któ-

rych mowa w niniejszej konwencji, jeżeli przestępstwo zostało popełnione:

- a. na ich terytorium, lub
- b. na pokładzie statku pływającego pod ich banderą, lub
- c. na pokładzie samolotu zarejestrowanego zgodnie z ich prawem, lub
- d. przez ich obywateli, lub
- e. przez osobę zamieszkującą na ich terytorium.

2. Strony będą starać się przyjąć konieczne środki ustawodawcze lub inne środki ustanawiające jurysdykcję w sprawach wszystkich przestępstw, o których mowa w niniejszej konwencji, jeżeli przestępstwo zostało popełnione przeciwko ich obywatelowi lub osobie zamieszkującej na ich terytorium.

3. Na potrzeby ścigania za przestępstwa, o których mowa w artykułach 36, 37, 38 oraz 39 niniejszej konwencji, Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by ich jurysdykcja nie była uzależniona od tego, czy te czyny uznawane są za przestępstwo na terytorium, na którym zostały popełnione.

4. Na potrzeby ścigania za przestępstwa, o których mowa w artykułach 36, 37, 38 oraz 39 niniejszej konwencji, Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by ich jurysdykcja w odniesieniu do lit. d i e. ustępu 1 nie była uzależniona od tego, że ściganie może być wszczęte jedynie na podstawie zawiadomienia przez ofiarę o popełnieniu przestępstwa lub od powiadomienia przez państwo, gdzie przestępstwo zostało popełnione.

5. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki ustanawiające jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w niniejszej konwencji, w przypadkach, gdy domniemany sprawca jest obecny na ich terytorium i nie podlega wydaleniu do innej Strony wyłącznie ze względu na obywatelstwo.

6. W przypadku gdy więcej niż jedna Strona domaga się uznania swojej jurysdykcji w sprawie domniemanego przestępstwa, o którym mowa w niniejszej konwencji, zainteresowane Strony, gdy to stosowne, porozumiewają się ze sobą w celu ustalenia najodpowiedniejszej jurysdykcji na potrzeby ścigania.

7. Bez uszczerbku dla ogólnych zasad prawa międzynarodowego, niniejsza konwencja nie wyklucza jurysdykcji w sprawach karnych wykonywanej przez Stronę zgodnie z jej prawem wewnętrznym.

Artykuł 45 Sankcje i środki

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w niniejszej konwencji, podlegały karze w postaci skutecznych, proporcjonalnych i odstraszaających sankcji uwzględniających ich wagę. Sankcje te obejmą, o ile to właściwe, kary pozbawienia wolności mogące stanowić podstawę ekstradycji.
2. Strony mogą podjąć inne środki w stosunku do sprawców, takie jak:
 - monitorowanie lub nadzór nad osobami skazanymi,
 - pozbawienie praw rodzicielskich, jeżeli dobro dziecka, mogące obejmować bezpieczeństwo ofiary, nie może być zagwarantowane w żaden inny sposób.

Artykuł 46 Okoliczności obciążające

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by następujące okoliczności, o ile nie stanowią już znamion przestępstwa, mogły, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa wewnętrznego, być uznawane za okoliczności obciążające przy ustalaniu wyroku za przestępstwa, o których mowa w niniejszej konwencji:

- a. przestępstwo zostało popełnione przeciw byłemu lub obecnemu małżonkowi lub partnerowi, tak jak są oni uznawani przez prawo wewnętrzne, przez członka rodziny, osobę współmieszkającą z ofiarą lub przez osobę, która nadużyła swojej władzy,
- b. przestępstwo lub przestępstwa powiązane zostały popełnione wielokrotnie,

- c. przestępstwo zostało popełnione przeciw osobie, która stała się na nie szczególnie narażona ze względu na specyficzne okoliczności,
- d. przestępstwo zostało popełnione wobec dziecka lub w jego obecności,
- e. przestępstwo zostało popełnione przez dwie lub więcej osoby działające wspólnie,
- f. przestępstwo poprzedzały lub towarzyszyły mu szczególne akty okrucieństwa,
- g. przestępstwo zostało popełnione z użyciem broni lub z groźbą jej użycia,
- h. przestępstwo spowodowało istotny uszczerbek na zdrowiu fizycznym lub psychicznym ofiary,
- i. sprawca został już wcześniej skazany za przestępstwa podobnego rodzaju.

Artykuł 47

Wyroki wydane przez inną Stronę

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by przy ustalaniu wyroku możliwe było branie pod uwagę prawomocnych wyroków wydanych przez inną Stronę w związku z przestępstwami, o których mowa w niniejszej konwencji.

Artykuł 48

Zakaz stosowania obowiązkowych alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów lub obowiązkowego skazywania

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zakazujące stosowania obowiązkowych alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów, w tym mediacji i koncyliacji, w odniesieniu

do wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki odpowiednio uwzględniające zdolność sprawcy do wypełnienia zobowiązań finansowych wobec ofiary w razie nałożenia grzywny.

ROZDZIAŁ VI

– Postępowanie przygotowawcze, ściganie, przepisy proceduralne i środki ochronne

Artykuł 49 Zobowiązania ogólne

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by postępowanie przygotowawcze oraz postępowanie sądowe dotyczące wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji były prowadzone bez nieuzasadnionego opóźnienia i, na wszystkich etapach postępowania karnego, z poszanowaniem praw ofiary.
2. Zgodnie z podstawowymi zasadami praw człowieka oraz mając na względzie uwzględnienie aspektu płci w pojmowaniu przemocy, Strony podejmą konieczne środki ustawodawcze lub inne działania w celu zapewnienia skutecznego dochodzenia oraz ścigania przestępstw określonych zgodnie z niniejszą konwencją.

Artykuł 50 Szybka reakcja, zapobieganie i ochrona

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by właściwe organy ścigania szybko i odpowiednio reago-

wały na wszystkie formy przemocy objęte zakresem niniejszej konwencji, oferując ofiarom stosowną i natychmiastową ochronę.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by właściwe organy niezwłocznie i odpowiednio zaangażowały się w zapobieganie i ochronę przed wszystkimi formami przemocy objętymi zakresem niniejszej konwencji, w tym by podejmowały działania zapobiegawcze o charakterze operacyjnym oraz zbieranie dowodów.

Artykuł 51

Ocena i zarządzanie ryzykiem

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające, by ocena ryzyka śmierci, powagi sytuacji i ryzyka powtarzania się aktów przemocy była przeprowadzana przez wszystkie właściwe władze w celu zarządzania takim ryzykiem i, jeżeli zajdzie taka potrzeba, by zapewnić w sposób skoordynowany bezpieczeństwo i wsparcie.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by przy ocenie, o której mowa w ustępie 1 w sposób należyty brane było pod uwagę, na wszystkich etapach postępowania przygotowawczego i stosowania środków ochronnych, posiadanie broni lub dostępu do broni palnej przez sprawcę aktów przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji.

Artykuł 52

Nakazy doraźne

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki umożliwiające właściwym władzom nakazanie sprawcy przemocy domowej, w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia, opuszczenia miejsca zamieszkania ofiary lub osoby zagrożonej, na odpowiedni okres oraz zakazania sprawcy wchodzenia do lokalu zajmowanego przez ofiarę lub osobę zagrożoną lub kontaktowania się z ofiarą lub osobą zagrożoną. Środki podejmowane zgodnie z niniejszym arty-

kułem będą dawać pierwszeństwo bezpieczeństwu ofiar lub osób zagrożonych.

Artykuł 53

Zakazy lub nakazy ochronne

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by ofiary wszystkich form przemocy objętej zakresem niniejszej konwencji mogły wystąpić o wydanie odpowiednich zakazów lub nakazów ochronnych.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by zakazy lub nakazy ochronne, o których mowa w ustępie 1:

- umożliwiały zapewnienie natychmiastowej ochrony bez nadmiernych obciążeń finansowych lub administracyjnych dla ofiary,
- wystawiane były na określony okres lub do czasu ich zmiany lub uchylecia,
- jeżeli to konieczne, wydawane były bez wysłuchania strony przeciwnej i ze skutkiem natychmiastowym,
- dostępne były niezależnie od lub równoległe do innych postępowań,
- mogły być wprowadzane w późniejszych postępowaniach.

3. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by naruszenie zakazu lub nakazu ochronnego wydanego zgodnie z ustępem 1 podlegało skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom karnym lub innym sankcjom prawnym.

Artykuł 54

Postępowanie przygotowawcze i dowody

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by w jakimkolwiek postępowaniu cywilnym lub karnym dowody związane z wcześniejszymi życiem seksualnym i trybem życia ofiary były dopuszczane tylko gdy to właściwe i konieczne.

Artykuł 55

**Postępowanie bez wysłuchania strony przeciwnej
i postępowanie prowadzone z urzędu**

1. Strony zapewnią, by wszczęcie postępowania przygotowawczego lub ścigania przestępstw określonych zgodnie z artykułami 35, 36, 37, 38 i 39 niniejszej konwencji nie było wyłącznie uzależnione od powiadomienia lub skargi ofiary, jeżeli przestępstwo zostało dokonane, w części lub całości, na terytorium Strony oraz zapewnią, by postępowanie było kontynuowane, nawet jeżeli ofiara wycofa powiadomienie lub skargę.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające, na warunkach określonych w prawie wewnętrznym, możliwość pomocy i/lub wspierania ofiar przez instytucje rządowe i organizacje pozarządowe oraz doradców wyspecjalizowanych w sprawach przemocy domowej, na życzenie tych ofiar, w toku postępowania przygotowawczego oraz postępowania sądowego dotyczącego przestępstw, o których mowa w niniejszej konwencji.

Artykuł 56

Środki ochronne

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające ochronę praw i interesów ofiar, w tym ich szczególne potrzeby jako świadków, na wszystkich etapach postępowania przygotowawczego i postępowania sądowego, zwłaszcza poprzez:

- a. ochronę ofiar, jak również ich rodzin i świadków, przed zastraszaniem, odwetem lub ponowną wiktymizacją,
- b. zapewnienie, by ofiary zostały poinformowane, przynajmniej w sytuacjach gdy ofiary i rodzina mogłyby znaleźć się w niebezpieczeństwie, jeżeli sprawca ucieknie, zostanie tymczasowo zwolniony lub wyjdzie na wolność,
- c. informowanie ofiar, na warunkach przewidzianych przez prawo wewnętrzne, o ich prawach oraz dostępnych im świad-

czeniach, biegu nadanemu skardze, podstawach oskarżenia, ogólnym postępie postępowania przygotowawczego lub postępowania sądowego oraz o ich roli w postępowaniu przygotowawczym lub postępowaniu sądowym, jak również o wydanej w ich sprawie decyzji,

- d. umożliwianie ofiarom, zgodnie z zasadami procesowymi prawa wewnętrznego, bycie wysłuchanym, przedstawienia dowodów oraz ich opinii, potrzeb i obaw, bezpośrednio lub przez pośrednika, oraz by zostały one rozpatrzone,
 - e. udzielanie ofiarom odpowiedniej pomocy, tak by ich prawa i interesy były w sposób należyty przedstawiane i brane pod uwagę,
 - f. zapewnienie, by mogły być podejmowane środki chroniące prywatność i wizerunek ofiary,
 - g. unikanie, jeżeli to tylko możliwe, w sądach i w siedzibach organów ścigania, kontaktu ofiar ze sprawcami przestępstw,
 - h. zapewnianie ofiarom niezależnych i wykwalifikowanych tłumaczy, jeżeli ofiary są stronami postępowania lub jeżeli przedstawiają dowody,
 - i. umożliwianie ofiarom składania zeznań na sali sądowej, zgodnie z zasadami przewidzianymi przez prawo wewnętrzne, poza salą sądową lub przynajmniej pod nieobecność na sali domniemanego sprawcy przestępstwa, zwłaszcza wykorzystując odpowiednie technologie komunikacyjne, jeżeli są dostępne.
2. Dziecku ofierze oraz dziecku świadkowi przemocy wobec kobiet oraz przemocy domowej zapewnia się, gdy to stosowne, specjalne środki ochrony, mając na względzie dobro dziecka.

Artykuł 57 Pomoc prawna

Strony zapewniają ofiarom prawo do pomocy prawnej i do bezpłatnej porady prawnej, na warunkach przewidzianych przez prawo wewnętrzne.

Artykuł 58
Przedawnienie

Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze i inne środki w celu zapewnienia, by termin przedawnienia wszczęcia postępowania w związku z popełnieniem przestępstw określonych zgodnie z artykułami 36, 37, 38 i 39 niniejszej konwencji był wystarczający i współmierny do wagi danego przestępstwa, umożliwiając skuteczne wszczęcie ścigania po osiągnięciu przez ofiarę pełnoletniości.

ROZDZIAŁ VII

– Migracja i azyl

Artykuł 59 Pobyt

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające, by ofiarom, których prawo pobytu, zgodnie z prawem wewnętrznym, zależy od prawa pobytu małżonka lub partnera przyznawane było, na ich wniosek, w razie rozwiązywania małżeństwa lub związku, w szczególnie trudnych okolicznościach, odrębne zezwolenie na pobyt, bez względu na to, jak długo trwało małżeństwo lub związek. Warunki przyznawania odrębnego zezwolenia na pobyt i okres, na jaki jest ono przyznawane, reguluje prawo wewnętrzne.
2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu umożliwienia zawieszenia postępowania w sprawie wydalenia, które zostało wszczęte w związku z prawem pobytu zależnym od prawa pobytu małżonka lub partnera, tak jak to uznaje prawo wewnętrzne, by ofiara mogła złożyć wniosek o wydanie odrębnego zezwolenia na pobyt.
3. Strony wydawać będą ofiarom odnawialne zezwolenie na pobyt w jednej z poniższych sytuacji bądź w obu z nich:
 - a. gdy właściwe władze uznają, że pobyt jest konieczny ze względu na ich sytuację osobistą,
 - b. gdy właściwe władze uznają, że pobyt jest konieczny biorąc pod uwagę ich współpracę z właściwymi władzami w postępowaniu przygotowawczym lub postępowaniu karnym.

4. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające, by ofiary przymusowych małżeństw sprowadzone do innego kraju w celu zawarcia związku małżeńskiego i które, w konsekwencji, straciły prawo pobytu w kraju, w którym zwykle przebywają, mogły odzyskać to prawo.

Artykuł 60

Wnioski o azyl uwarunkowane płcią

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by przemoc wobec kobiet ze względu na płeć mogła być uznawana za formę prześladowania, w rozumieniu artykułu 1 ustęp A pkt 2 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r. oraz za formę poważnej szkody dającą podstawy do przyznania ochrony uzupełniającej lub dodatkowej.

2. Strony zapewnią, by interpretacja przesłanek przewidzianych w konwencji, o której mowa w ust. 1, uwzględniała aspekt płci oraz by w przypadkach, gdy zostanie ustalone, że obawa przed prześladowaniem ma podstawy w jednej lub wielu z tych przesłanek, wnioskodawcom został udzielony status uchodźcy, zgodnie z mającymi zastosowanie umowami.

3. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki ustanawiające procedury przyjmowania i usługi wsparcia cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, uwzględniające aspekt płci, jak również wytyczne dotyczące uwzględniania aspektu płci oraz procedury udzielania statusu uchodźcy uwzględniające aspekt płci, w tym takie procedury ustalania statusu uchodźcy i składania wniosków o ochronę międzynarodową.

Artykuł 61

Zasada non-refoulement

1. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające przestrzeganie zasady non-refoulement, zgodnie z istniejącymi zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające, by ofiary przemocy wobec kobiet potrzebujące ochrony, niezależnie od ich statusu lub miejsca pobytu, nie były, pod jakimkolwiek pozorem, odsyłane do jakiegokolwiek kraju, w którym ich życiu zagrażałoby niebezpieczeństwo, lub gdzie mogłyby zostać poddane torturom, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu, lub karze.

ROZDZIAŁ VIII

– Współpraca międzynarodowa

Artykuł 62 Zasady ogólne

1. Strony będą współpracować, w możliwie najszerszym zakresie, zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji oraz na mocy właściwych umów międzynarodowych i regionalnych dotyczących współpracy w sprawach cywilnych i karnych, porozumień uzgodnionych na podstawie jednolitego lub wzajemnego ustawodawstwa oraz prawa wewnętrznego, w celu:

- a. zapobiegania, zwalczania i ścigania wszystkich form przemocy objętych zakresem niniejszej konwencji,
- b. ochrony ofiar i udzielania im pomocy,
- c. prowadzenia postępowań przygotowawczych i postępowań dotyczących przestępstw, o których mowa w niniejszej konwencji,
- d. wykonywania właściwych wyroków cywilnych i karnych wydanych przez władze sądowe Stron, w tym nakazów ochrony.

2. Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki zapewniające, by ofiary przestępstw, o których mowa w niniejszej konwencji, popełnionych na terytorium Strony innej niż ta, na terytorium której przebywają, mogły złożyć skargę właściwym władzom państwa zamieszkania.

3. W przypadku gdy Strona, która uzależnia udzielenie pomocy prawnej w sprawach karnych, ekstradycji lub wykonania wyroków

cywilnych bądź karnych nałożonych przez drugą Stronę niniejszej konwencji od istnienia traktatu, otrzymuje wniosek o taką współpracę prawną od Strony, z którą nie zawarła takiego traktatu, może uważać niniejszą konwencję za podstawę prawną udzielenia pomocy prawnej w sprawach karnych, ekstradycji lub wykonania wyroków cywilnych bądź karnych nałożonych przez drugą Stronę w związku z przestępstwami, o których mowa w niniejszej konwencji.

4. Strony podejmują starania mające na celu włączenie, gdy to stosowne, kwestii walki z przemocą wobec kobiet i przemocą domową do programów pomocy na rzecz rozwoju adresowanych do państw trzecich, w tym poprzez zawieranie umów dwustronnych i wielostronnych z państwami trzecimi mających na celu ułatwienie ochrony ofiar zgodnie z artykułem 18 ustęp 5.

Artykuł 63

Działania na rzecz osób znajdujących się w niebezpieczeństwie

W przypadku, gdy na podstawie dostępnych informacji Strona ma uzasadnione podstawy, by sądzić, że dana osoba jest bezpośrednio zagrożona aktami przemocy, o których mowa w artykułach 36, 37, 38 i 39 niniejszej konwencji, na terytorium innej Strony, to Strona posiadająca takie informacje powinna bezzwłocznie przekazać je drugiej Stronie, aby zapewnić podjęcie odpowiednich środków ochronnych. O ile to stosowne, informacje te powinny obejmować wskazania istniejących przepisów w zakresie ochrony, osoby znajdującej się w niebezpieczeństwie.

Artykuł 64

Informacje

1. Strona wezwana niezwłocznie informuje Stronę wzywającą o wyniku działania podjętego zgodnie z niniejszym rozdziałem. Strona wezwana powinna również niezwłocznie poinformować Stronę wzy-

wającą o wszystkich okolicznościach, które uniemożliwiają podjęcie takiego działania lub które mogą je znacząco opóźnić.

2. Każda Strona może, zgodnie z prawem wewnętrznym, bez wcześniejszego wniosku, przekazać drugiej Stronie informacje uzyskane w trakcie własnych postępowań przygotowawczych, jeżeli uzna, że ujawnienie takich informacji może pomóc tej Stronie zapobiec przestępstwom, o których mowa w niniejszej konwencji, w podjęciu lub przeprowadzeniu postępowań przygotowawczych lub postępowań związanych z tymi przestępstwami lub gdy informacje te mogłyby doprowadzić do zwrócenia się przez tę Stronę z wnioskiem o współpracę na podstawie niniejszego rozdziału.

3. Strona otrzymująca jakiegokolwiek informacje zgodnie z ustępem 2 przedstawi je właściwym władzom, aby mogły zostać podjęte postępowania, jeżeli informacje zostaną uznane za odpowiednie, lub w celu uwzględnienia ich we właściwym postępowaniu cywilnym bądź karnym.

Artykuł 65

Ochrona danych

Dane osobowe będą przechowywane i wykorzystywane zgodnie z zobowiązaniami podjętymi przez Strony na mocy Konwencji o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych.

ROZDZIAŁ IX

– Mechanizm monitorujący

Artykuł 66

Grupa ekspertów do spraw przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

1. Zadaniem Grupy ekspertów do spraw przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (zwana dalej „GREVIO”) jest monitorowanie wdrażania przez Strony niniejszej konwencji.
2. GREVIO składać się będzie z nie mniej niż 10 i nie więcej niż 15 członków, z zachowaniem równego udziału kobiet i mężczyzn i równowagi geograficznej, a także wzięty zostanie pod uwagę wymóg zapewnienia wielodyscyplinarnej wiedzy. Członkowie Grupy będą wybierani przez Komitet Stron spośród kandydatów zaproponowanych przez Strony; funkcja jest sprawowana cztery lata, ponowny wybór możliwy jest raz, a członkowie powinni być wybierani spośród obywateli Stron.
3. Pierwszy wybór dziesięciu członków należy przeprowadzić najpóźniej rok od wejścia w życie niniejszej konwencji. Wyboru pięciu dodatkowych członków należy dokonać po 25 ratyfikacji lub przystąpieniu.
4. Zasady wyboru członków GREVIO są następujące:
 - a. procedura wyboru powinna być przejrzysta, a członkowie wybierani spośród osób o wysokich kwalifikacjach moralnych, uznawanych za ekspertów w dziedzinie praw człowieka, rów-

ności kobiet i mężczyzn, przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, pomocy i ochrony ofiar lub spośród osób o uznanym doświadczeniu zawodowym związanym z obszarami objętymi zakresem niniejszej konwencji,

- b. każdy członek GREVIO musi być obywatelem innego państwa,
 - c. powinni reprezentować główne systemy prawne,
 - d. powinni reprezentować właściwe instytucje i władze działające w obszarze przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,
 - e. powinni sprawować swoje funkcje osobiście, wypełniać swoje zadania w sposób niezależny i bezstronny, a także być gotowi wykonywać obowiązki w sposób skuteczny.
5. Procedura wyboru członków GREVIO zostanie ustalona przez Komitet Ministrów Rady Europy, po zasięgnięciu opinii i uzyskaniu jednomyślnej zgody Stron, w ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej konwencji.
6. GREVIO przyjmie własny regulamin.
7. Członkowie GREVIO oraz inni członkowie delegacji składający wizyty w krajach, zgodnie z artykułem 68 ustępy 9 i 14 korzystają z przywilejów i immunitetów określonych w Załączniku do niniejszej konwencji.

Artykuł 67 Komitet Stron

- 1. Komitet Stron składa się z przedstawicieli Stron konwencji.
- 2. Komitet Stron zwoływany jest przez Sekretarza Generalnego Rady Europy. Pierwsze posiedzenie Komitetu odbędzie się najpóźniej rok od wejścia w życie niniejszej konwencji, celem spotkania będzie wybór członków GREVIO. Kolejne spotkania będą odbywać się zawsze gdy wniosek o to złoży jedna trzecia członków Komitetu, Przewodniczący Komitetu Stron lub Sekretarz Generalny.
- 3. Komitet Stron przyjmie własny regulamin.

Artykuł 68 Procedura

1. Strony przedstawiają Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy sprawozdanie dotyczące środków ustawodawczych i innych środków wdrażających postanowienia niniejszej konwencji, sporządzone na podstawie kwestionariusza opracowanego przez GREVIO; sprawozdanie jest rozpatrywane przez GREVIO.
2. GREVIO rozpatruje przedłożone zgodnie z ustępem 1 sprawozdanie razem z przedstawicielami danej Strony.
3. Dalsza procedura oceny podzielona zostanie na cykle, a GREVIO określi długość tych cykli. Na początku każdego cyklu GREVIO wybierze postanowienia konwencji, których dotyczyć będzie ocena i rozesła kwestionariusz.
4. GREVIO określi odpowiednie sposoby przeprowadzania oceny. W szczególności może przyjąć kwestionariusz dla każdego cyklu oceny, który będzie służył jako podstawa oceny wdrażania konwencji przez Strony. Kwestionariusz będzie kierowany do wszystkich Stron. Strony będą udzielać odpowiedzi na kwestionariusz, jak również przedstawiać będą wszelkie inne informacje, o które zwróci się GREVIO.
5. GREVIO może otrzymywać informacje na temat wdrażania konwencji od organizacji pozarządowych oraz społeczeństwa obywatelskiego, a także od krajowych instytucji ochrony praw człowieka.
6. GREVIO w sposób należyty weźmie pod uwagę istniejące informacje dostępne w ramach innych umów regionalnych i międzynarodowych, a także informacje pochodzące od organów podejmujących działania w sprawach, o których mowa w niniejszej konwencji.
7. Przyjmując kwestionariusz dla każdego cyklu oceny, GREVIO w sposób należyty weźmie pod uwagę zbieranie i analizę danych przeprowadzone przez Strony zgodnie z artykułem 11 niniejszej konwencji.
8. Informacje dotyczące wdrażania konwencji GREVIO może otrzymywać od Komisarza do spraw Praw Człowieka Rady Europy, Zgromadzenia Parlamentarnego oraz wyspecjalizowanych organów Rady Europy, jak również od organów ustanowionych w ramach innych

umów międzynarodowych. GREVIO będzie mieć dostęp do skarg przedkładanych tym organom oraz ich wyników.

9. Jeżeli zgromadzone informacje są niewystarczające lub w przypadkach wymienionych w ustępie 14, GREVIO może, subsydiarnie, we współpracy z władzami krajowymi i przy pomocy niezależnych ekspertów krajowych, organizować wizyty krajowe. W wizytach tych członkom GREVIO mogą towarzyszyć specjaliści z konkretnych dziedzin.

10. GREVIO przygotowuje projekt sprawozdania, zawierający jego analizę wdrażania postanowień konwencji, których dotyczy ocena, a także sugestie i propozycje sposobu rozwiązania problemów zidentyfikowanych w danej Stronie. Projekt sprawozdania jest przekazywany Stronie do zaopiniowania, które podlega ocenie. GREVIO bierze pod uwagę opinie Strony przy przyjmowaniu sprawozdania.

11. Na podstawie wszystkich otrzymanych informacji i opinii Stron GREVIO przyjmuje sprawozdanie i wnioski dotyczące środków podjętych przez daną Stronę w celu wdrożenia postanowień niniejszej konwencji. Sprawozdanie i wnioski przekazywane są danej Stronie i Komitetowi Stron. Sprawozdanie i wnioski GREVIO są powszechnie dostępne od momentu ich przyjęcia, wraz z ewentualnymi uwagami Strony, które sprawozdanie dotyczy.

12. Bez uszczerbku dla procedury opisanej w ustępach od 1 do 8, Komitet Stron może, na podstawie sprawozdania i wniosków GREVIO przyjąć zalecenia zaadresowane do Strony (a) dotyczące działań, jakie należy podjąć w celu wdrożenia wniosków GREVIO i określające, jeżeli to konieczne, datę przedstawienia informacji na temat ich wdrożenia, oraz (b) zmierzające do popierania współpracy z tą Stroną w celu właściwego wdrażania konwencji.

13. Jeżeli GREVIO otrzyma wiarygodne informacje wskazujące istnienie problemu, który wymaga natychmiastowej uwagi w celu zapobieżenia lub ograniczenia skali lub liczby poważnych naruszeń konwencji, GREVIO może żądać pilnego przedłożenia specjalnego sprawozdania dotyczącego środków podjętych w celu zapobieżenia poważnym, masowym lub utrzymującym się przypadkom przemocy wobec kobiet.